

УДК 378: 373.2.011.3-051(043.3

Світлана Семчук

МОРАЛЬНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Стаття присвячена проблемі впливу Інтернет-технологій на моральне становлення майбутніх фахівців дошкільної освіти. У статті розглядаються особливості використання мережі Інтернет як освітнього ресурсу. Розкрито значення поняття «Інтернет-технології». З'ясовано, що Інтернет-технології пропонують значну кількість навчальних і пізнавальних матеріалів за формами і змістом, чим розширюють можливості студентів знаходити, вивчати і освоювати матеріал. Зосереджено увагу на можливостях використання Інтернету майбутніми фахівцями дошкільної освіти у майбутній професійній діяльності. Розкрито актуальні напрями розвитку процесу інформатизації та впровадження Інтернет-технологій у навчальний процес ВНЗ. Проаналізовано переваги і недоліки впровадження Інтернет-технологій в навчальний процес, та їхнього впливу на моральне становлення студентів. З'ясовано, що культурними формами морального становлення студентів в процесі виховання й освіти є також і комп'ютерні ігри, які активізують навчальну діяльність студентів, сприяють розвиткові самостійності, ініціативності та логічному пошуку.

Ключові слова: *Інтернет-технології, інформатизація, майбутні фахівці дошкільної освіти.*

The article is devoted to the problem of the influence of Internet technologies on the moral formation of future specialists in pre-school education. The article considers the peculiarities of using the Internet as an educational resource. The meaning of «Internet-technology» is revealed. It has been found that Internet technologies offer a large number of educational and cognitive materials in terms of forms and content, which broadens students' ability to discover, study and master the material. Future specialists of preschool education in the future professional activity focus attention to the possibilities of using the Internet. The current trends of the process of informatization and introduction of the Internet technologies in the educational process of higher educational institutions are revealed. The advantages and disadvantages of introducing Internet technologies in the educational process, and their influence on the moral formation of students are analyzed. It is noted that the effective use of educational Internet resources depends on the availability of ICT tools, their technical level, the ability of users to efficiently

search and use the necessary training and reference resources at different stages of the educational process. It is revealed that Internet technologies introduce new negative phenomena in the modern life of the younger generation: Internet addiction and content cyber threats. The main problems, which arise in the way of informatization of education in Ukraine, are described, and directions are given for improving the process of introduction of Internet technologies into training. It was found out that the cultural forms of moral formation of students in the process of education are also computer games that activate the students' educational activity, contribute to the development of autonomy, initiative and logical search. It is motivated that the informatization of the educational process in a higher educational establishment promotes an accelerated process of adaptation of the student as a future specialist to his professional activity, increases the quality of his training, promotes moral formation, provides the student with more freedom to navigate in modern life in general and in the field of professional activity in particular.

Keywords: *Internet technologies, informatization, future specialists of preschool education.*

Сучасний розвиток інформаційного суспільства диктує нові підходи до оцінювання якості вищої освіти, змінює всі сфери життєдіяльності людини, соціуму і супроводжується швидкими якісними трансформаціями інформаційного простору. Інформатизація є об'єктивним процесом у всіх сферах людської діяльності, зокрема в освіті, про що засвідчують державні документи, які регламентують упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність освітніх установ: Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007–2015 роки», Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні», Наказ Міністерства освіти і науки України «Правила використання комп'ютерних програм у навчальних закладах», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року».

Основоположною умовою успішного процесу інформатизації та комп'ютеризації освіти є сформованість високого рівня компетенції майбутніх фахівців дошкільної освіти у сфері Інтернет-технологій. Це означає, що сучасний фахівець дошкільної освіти має не лише володіти базовими навичками користувача Інтернет-технологій, а й повинен бути готовим застосовувати новітні засоби у професійній діяльності та для власного розвитку. Широке використання можливостей Інтернет-технології в педагогічному процесі мають як позитивний вплив, так, і негативний вплив, що потребує додаткового вивчення.

Проблемам упровадження й ефективного застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті присвячено праці вітчизняних і зарубіжних науковців (В. Безпалька, В. Бикова, Б. Гершунського, С. Гончаренка, Р. Гуревича, М. Жалдака, М. Кадемїї, М. Козяра, Ю. Машбиця, Є. Полат, І. Роберт, С. Сисоевої та ін.); можливостям використання інформаційних технологій у навчальному процесі (В. Андрущенко, Г. Балл, Н. Балик, В. Биков, І. Булах, Ю. Валькман, Р. Гуревич, А. Гуржій, А. Єршов, М. Жалдак, Ю. Жук, Ю. Машбиць, В. Монахов, Ю. Рамський, М. Смульсон, О. Співаковський, М. Угринович та ін.); особливостям діяльності та спілкування у системі «педагог-учень» із використанням інформаційно-комунікаційних технологій (А. Брушлинський, Т. Габай, О. Матюшкін, Ю. Машбиць та ін.); формуванню інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (С. Дяченко, Т. Котик, І. Таран та ін.).

Дослідженню використання Інтернет-технологій в педагогічній освіті приділено значну увагу в роботах вчених (А. Андрєєв, В. Биков, І. Зимня, С. Капіца, Г. Козлакова, С. Мушер, Е. Полат, А. Себрант, А. Семенов, Ю. Татур, В. Філіппов та ін.).

Вплив інформаційних технологій на особистість дитини, зокрема, на її духовно-моральне становлення, розглядалися у працях Т. Алексеєнко, І. Бежа, О. Вишневського, А. Гриценка, В. Клименка, Л. Кулагіної, В. Лизанчука, О. Петрунько, Е. Помиткіна, М. Романіва, О. Сухомлинської, Г. Шевченко та ін.

За останній час одним з істотних винаходів людства стали Інтернет-технології. Великий потік нової інформації здійснює потужний вплив на моральне становлення майбутніх фахівців дошкільної освіти. Слід зазначити, що одним із плюсів, вважається навчання та розширення кругозору молодого покоління. У той же час не варто забувати, що вплив комп'ютера на становлення особистості може бути небезпечним, насамперед, для психічного, морального, духовного і фізичного здоров'я.

Мета статті зумовлена необхідністю в обґрунтуванні ролі мезофакторів у процесі морального становлення майбутніх фахівців дошкільної освіти загалом та впливу Інтернет-технологій на цей процес зокрема.

Сьогодні в Україні відбувається становлення нової системи освіти, яке супроводжується суттєвими змінами в педагогічній теорії і практиці навчально-виховного процесу. Сучасний освітній процес характеризується все більш широким застосуванням в ньому Інтернет-технологій. Вони мають стати не додатковим «довантаженням» у вихованні, а невід'ємною частиною цілісного виховного процесу, що значно підвищує ефективність всього освітнього процесу в цілому [1].

Розв'язання проблеми інформатизації ВНЗ дозволить виконати замовлення інформаційного суспільства на підготовку спеціалістів, які

спроможні на сучасному етапі застосовувати Інтернет-технології у професійній діяльності та повсякденному житті. Важко уявити ВНЗ, діяльність якого здійснювалась б без розвитку сфер використання комп'ютерної техніки, Інтернет-технологій. Найбільш актуальними напрямками розвитку процесу інформатизації та впровадження Інтернет-технологій у навчальний процес ВНЗ визначено:

- створення концепції інформатизації та комп'ютеризації ВНЗ і комплексної програми її реалізації;
- організаційна підтримка, матеріально-технічне, програмне і кадрове забезпечення цієї програми;
- створення інформаційно-аналітичної системи управління (ІАСУ) ВНЗ, яка повинна охоплювати його адміністративні, фінансові, господарські, навчальні та наукові підрозділи;
- підготовка науково-педагогічних працівників ВНЗ до ефективного використання ІКТ у навчальній, методичній, науковій та організаційній діяльності;
- формування інформаційної культури студентів, їхня підготовка до ефективного використання ІКТ у навчальній, науково-дослідній роботі та майбутній професійній діяльності;
- розвиток та вдосконалення організації навчального процесу на основі широкого використання інформаційних та телекомунікаційних технологій, неантагоністичне поєднання цих технологій із традиційними і новітніми педагогічними технологіями;
- широке використання освітніх, наукових і культурних Інтернет-ресурсів у навчальному процесі ВНЗ, створення і підтримка власного освітньо-наукового порталу, який повинен стати прототипом цифрового університету й основою інформаційного середовища ВНЗ [5, с. 155–156].

Інформатизація навчального процесу у закладі вищої освіти сприяє прискореному процесу адаптації студента як майбутнього фахівця до його професійної діяльності, підвищує якість його підготовки, сприяє моральному становленню, надає можливість студенту більш вільно орієнтуватися у сучасному житті загалом та у сфері професійної діяльності зокрема [3, с. 34].

Особлива роль нині відводиться мережі Інтернет – засобу розповсюдження інформації, середовища співпраці та спілкування людей, що є найбільшою та популярною комп'ютерною мережею, котра відкриває широкі можливості ефективного її використання в освіті. Надання різноманітних освітніх послуг, навчальної інформації, відкриття широких можливостей використання різноманітних ресурсів мережі Інтернет, у тому числі навчальні дистанційні курси, дистанційні олімпіади і конкурси, бібліотеки, текстові сховища, інтерактивні енциклопедії та словники, перекладачі, віртуальні музеї та виставки. Корисними є Інтернет-ресурси, які використовуються для одержання подальшої освіти, вибору професії та

сфери діяльності, постійного підвищення фахових знань, кваліфікації.

Широке впровадження сучасних Інтернет-технологій у навчальний процес вищого навчального закладу допомагає розкриттю, збереженню і розвитку індивідуальних здібностей студента, формуванню пізнавальних здібностей та моральних якостей, прагненню до самовдосконалення; забезпеченню комплексності вивчення явищ дійсності, нерозривності взаємозв'язку між природознавством, технікою, гуманітарними науками та мистецтвом; динамічному, постійному оновленню змісту, форм і методів процесу навчання й виховання [3, с. 152].

Інтернет-технології – це комунікаційні, інформаційні та інші технології та сервіси, ґрунтуючись на які здійснюється діяльність в Інтернеті або за допомогою нього [4].

Функції Інтернет-технологій спроможні забезпечити єдиний інформаційний простір для роботи на занятті, а також поза аудиторією, дати можливість підвищити рівень кваліфікації майбутнього фахівця дошкільної освіти шляхом оволодіння мультимедіа компетенцією. До їх переліку відносять: пошукову функцію, функцію транспортного засобу («інформаційна магістраль»), функцію спілкування, навчання, архівну функцію, а також функцію інформації, комунікації, публікації. Крім того, наявні й інші базові функції Інтернету; мовні (електронні бібліотеки), інтерактивні (телекомунікаційні конференції), пошукові (каталоги, пошукові системи).

Серед чималої кількості функцій Інтернет-технологій виділяємо такі найважливіші, що мають вплив на моральне становлення майбутніх фахівців дошкільної освіти:

1. Транспортна функція (www, графічний інтерфейс (гіпертекст із лінками), e-mail (електронна пошта), мережеві протоколи зв'язку)).
2. Функція спілкування в інформаційному середовищі.
3. Функція професійного спілкування.
4. Функція навчання.

Інтернет-технології нині – найкращий засіб *транспортування* інформації. Вони забезпечують миттєвий і повний доступ до всього обсягу світових знань і транспортування інформації, опосередкованої потужним пошуковим центром, що звільняє одержувача цієї інформації від необхідності планувати та здійснювати багатоступеневу роботу щодо одержання тих чи інших знань, відомостей.

Слід зазначити, що Інтернет-технології в практиці навчання сприяють творчому та моральному розвитку особистості студентів і здійснюють особистісно-орієнтоване спілкування викладача з кожним з них. Застосування комп'ютера в навчанні не обмежується заняттями, велику роль тут відіграє самостійна робота. У студентів формується зацікавлене ставлення до досліджуваного матеріалу, віра у власні сили і

здібності.

Реалії сьогодення такі, Інтернет-технології вносять у наше життя нові негативні явища, а саме: окрім Інтернет-залежності, виникли контентні кібер-загрози тощо. Контентними загрозами/кіберзагрозами називають розповсюдження матеріалів, які порушують як юридичні, так і моральні норми. До них належать:

- інформація аморального характеру, зокрема порнографія;
- дитяча порнографія;
- сексуальна експлуатація неповнолітніх і дії педофілів;
- інформація терористичного й екстремістського характеру;
- сектантська інформація;
- злочини проти персональних даних, честі та гідності людей;
- наркопропаганда;
- демонстрування актів насилля, пропаганда злочинів і навчання їх здійснення.

Культурними формами морального становлення студентів в процесі виховання й освіти є також і комп'ютерні ігри. Ігрові елементи активізують навчальну діяльність студентів, сприяють розвиткові самостійності, ініціативності та логічному пошуку.

Комп'ютерні ігри – не просто те, чим молоде покоління бавиться. Це історично вироблені культурні форми морального становлення особистості.

Інтернет-технології формують віртуальний світ молодого покоління, де уявне, створене фантазією і виражене символічною комп'ютерною мовою, засвоюється і переживається як справжнє, де боротьба комп'ютерно персоніфікованих сил добра і зла, правди і кривди, любові і відрази тощо сприймається «правдиво».

Комп'ютер є формотворенням здатності пережити уявне як справжнє, як засіб засвоєння і перетворення в «неорганічну природу» людського в людині і першопочатків моральності, духовності, людських почуттів і моральних переживань, власне того, що зветься сумлінням.

За умов інформатизації сучасного суспільства проблема перетворення мас-медіа й Інтернету на один із найважливіших інститутів становлення особистості має розглядатись у широкому контексті (педагогами, соціологами, психологами та представниками інших дисциплін) і стати предметом уважного наукового аналізу.

Важливість дослідження цієї проблеми полягає ще й у тому, що в результаті розвитку інформаційно-комунікативних процесів, які мають наднаціональне та надкультурне спрямування, відбувається формування відповідного типу особистості.

Отже, Інтернет-технології – є потужним інструментом впливу на моральне становлення майбутніх фахівців дошкільної освіти. Тому необхідно створити нову культуру співіснування з Інтернет-технологіями,

навчитись користуватися ними, не втрачаючи здатності критично мислити, відчувати, спілкуватися.

Підсумовуючи вищевказане, можна сказати, що загалом якісне функціонування сучасної освіти неможливе без використання інформаційних, телекомунікаційних і комп'ютерних засобів, зокрема Інтернет-технологій. Адже саме вони забезпечують ефективні умови для підготовки спеціалістів на рівні, що відповідає вимогам постіндустріального суспільства. Тому вкрай бажаним є формулювання в цьому напрямку чіткої державної політики, здійснення державної фінансової підтримки впровадження інформаційних технологій в навчальний процес ВНЗ. Це дозволить реалізувати ідеї індивідуалізації та диференціації навчання та морального становлення особистості, що є основними завданнями сучасної системи вищої освіти України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Захарова І. Г. Інформаційні технології в освіті: навч. посіб. для вищ. навч. закладів. Москва, 2008. 188 с.
2. Семчук С. Новітні засоби навчання та вплив на формування комп'ютерної компетентності вихователя. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*: зб. наук. праць. Глухів, 2012. Вип. 20. С. 151–154.
3. Семчук С. Психолого-педагогічні аспекти ефективного застосування комп'ютерних технологій у процесі навчання майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*: зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Умань. 2012. Вип. 42. Ч. 2. С. 31–38.
4. Титова С. В. Электронная почта. Способы интеграции и использования Электронный ресурс. Москва. 2014. URL: <http://www.ffl.msu.ru/staff/stitova>.
5. Триус Ю. В. Комп'ютерно-орієнтовані методичні системи навчання математики: монографія. Черкаси, 2005. 400 с.